

УДК 343.36

С. Мірошніченко, кандидат юридичних наук, прокурор Чернігівської області

Класифікація злочинів проти правосуддя

Різномірність юридичної природи злочинів проти правосуддя потребує здійснення їх наукової класифікації з метою більш глибокого визначення основних напрямів протидії та запобігання. При цьому слід зазначити, що критерії (підстави) класифікації таких злочинів можуть бути найрізноманітнішими. У науковій і навчальній юридичній літературі пропонуються різні підстави для класифікації злочинів проти правосуддя. Вивчення літературних джерел і аналіз запропонованих дослідниками висновків дає підстави стверджувати, що переважна більшість класифікацій здійснюється за таким кримінально-правовим критерієм, як безпосередній об'єкт посягання.

Якщо виходити із визначеної законодавцем системи кримінально-правових норм і структурної побудови чинного Кримінального кодексу України, то найпоширенішою і одночасно, на наш погляд, найбільш прийнятною, залишається саме така класифікація злочинів проти правосуддя (тобто за їх безпосереднім об'єктом), оскільки вона найбільшою мірою відображає ті суспільні відносини, яким такими злочинами завдається шкода. За безпосереднім об'єктом злочини проти правосуддя пропонують класифікувати і російські вчені. Зокрема, М. Н. Голоднюк вважає за необхідне виокремити такі:

1. Злочини, що посягають на життя, здоров'я, честь і гідність осіб, які здійснюють правосуддя.
2. Злочини, що перешкоджають виконанню працівниками правоохоронних органів їх обов'язків по досягненню цілей та завдань правосуддя.
3. Злочини, вчинені у процесі здійснення правосуддя посадовими особами (суддею, прокурором, особою, що провадить дізнання та досудове слідство).
4. Злочини, що перешкоджають виконанню покарання або відшкодуванню шкоди, заподіяної злочином¹.

¹ Голоднюк М. Н. Преступления против правосудия / М. Н. Голоднюк // Курс уголовного права. Особенная часть : учеб. для вузов / под ред. проф. Г. И. Борзенкова и В. С. Комиссарова. – М., 2002. – Т. 5. – С. 145–147.

Інший російський вчений А. І. Чугаєв, виходячи з безпосереднього об'єкта, усі злочини проти правосуддя розподіляє на п'ять груп (видів):

- злочини, які посягають на відносини по реалізації конституційних принципів правосуддя;
- злочини, які посягають на діяльність органів правосуддя відповідно до його цілей і завдань;
- злочини, що порушують процесуальний порядок одержання доказів у справі;
- злочини, що посягають на діяльність органів правосуддя зі своєчасного розкриття злочинів;
- злочини, які посягають на відносини з реалізації судового акта (статті 312–315 КК РФ)¹.

На думку А. С. Горелика, класифікація злочинів проти правосуддя також має ґрунтуватися на конкретних видах відносин, які забезпечують нормальну роботу органів правосуддя. Виходячи із цього, він пропонує таку класифікаційну систему злочинів проти правосуддя:

- 1) злочини у сфері забезпечення незалежності суддів і захисту їхньої особистої безпеки, честі й гідності;
- 2) злочини у сфері здійснення правосуддя посадовими особами органів правосуддя;
- 3) злочини у сфері виконання громадянських обов'язків;
- 4) злочини у сфері виконання вироків, рішень і інших актів органів правосуддя².

В. П. Малков вважає за необхідне всі злочини проти правосуддя об'єднувати в чотири групи за подібністю ознак об'єктивної сторони:

- 1) злочини, що посягають на самостійність судової влади, її авторитет і безпеку діяльності суддів та інших осіб, що сприяють здійсненню правосуддя;
- 2) злочини проти правосуддя, вчинені суддями й іншими посадовими особами органів досудового слідства і сторонами по цивільній або господарській справі;

¹ Чугаєв А. І. Преступление против правосудия / А. И. Чугаев // Уголовное право. Особенная часть : учебник / под ред. А. И. Рарога. – М., 1996. – С. 376; Він же. Преступление против правосудия / А. И. Чугаев // Российское уголовное право : в 2 т. Т. 2 : Особенная часть / под ред. А. И. Рарога. – М., 2001. – С. 708.

² Горелик А. С. Преступления против правосудия / А. С. Горелик // Уголовное право России. Часть Общая : учеб. для вузов / отв. ред. Л. Л. Крутиков. – М., 1999. – С. 679–680.

3) злочини, які посягають на встановлений Конституцією й процесуальним законом порядок одержання, використання і збереження доказової інформації;

4) злочини, які посягають на встановлений законом порядок виконання, що набрали законної сили, вироків, рішень судів і інших судових актів¹.

Разом з тим він визнає, що запропонована класифікація багато в чому має умовний характер і необхідна лише для більш логічного викладу матеріалів за темою «Злочини проти правосуддя».

Зовсім інші підходи для класифікації злочинних діянь у сфері правосуддя обрали російські вчені А. П. Кузнецов та С. В. Изосимов. Виходячи з підслідності, визначеної ст. 151 УПК РФ, вони пропонують класифікувати діяння глави 31 КК РФ «Злочини проти правосуддя» за ознаками суб'єкта розслідування:

1) злочини, за якими проводиться дізнання службою судових приставів Міністерства юстиції РФ (ч. 1 ст. 294, ст. 297, ч. 1 ст. 311, ст. 312, ст. 315 КК РФ);

2) злочини, за якими проводиться досудове слідство слідчими прокуратури (ч. 2 і ч. 3 ст. 294, ст. 295, ст. 296, статті 298–305 КК РФ);

3) злочини, за якими досудове слідство може проводитися слідчими органів внутрішніх справ (ст. 303, ч. 2 ст. 313 КК РФ);

4) злочини, за якими розслідування може проводитися слідчими органу, що виявив дані злочини (ст. 308, ст. 310 КК РФ);

5) злочини, попереднє слідство за якими провадиться слідчими того органу, до чиєї підслідності належить злочин, у зв'язку з яким порушена відповідна кримінальна справа (статті 306–310, ч. 2 ст. 311, ст. 316 КК РФ)².

На наш погляд, подібна класифікація є найменш прийнятною, оскільки не віддзеркалює сутності суспільних відносин, на які вчинюються злочинні посягання, не сприяє кримінологічному дослідженню злочинності у сфері правосуддя, як соціального явища і як наслідок — розробленню заходів протидії та їх запобіганню.

Злочини проти правосуддя в юридичній літературі класифікують також за ознаками суб'єкта їх вчинення. Різні автори пропонують кла-

¹ Малков В. П. Преступления против правосудия / В. П. Малков // Уголовное право России : учеб. для вузов : в 2 т. Т. 2 : Особенная часть / под ред. проф. А. Н. Игнатова и проф. Ю. А. Красикова. – М., 1998. – С. 679–680.

² Кузнецов А. П. Преступления против правосудия / А. П. Кузнецов, С. В. Изосимов // Дознание в случае судебных приставов : учеб. пособие. – М., 2002. – С. 265.

сифікувати їх за такою ознакою на дві¹, три², чотири³ або п'ять груп⁴. Найбільш логічною, на думку деяких вчених, є класифікація розглянутих злочинів на три групи⁵:

1. Злочини проти правосуддя, які вчинюються працівниками органів дізнання, слідства, прокурорами, судьями (посадовими особами) (статті 299–303, 305, 311 КК РФ).

2. Злочини проти правосуддя, вчинені особами, які залучаються до здійснення правосуддя (приватними і посадовими) (статті 294–298, 304, 306, 310, 312, 316 КК РФ).

3. Злочини проти правосуддя, які вчинені особами, стосовно яких виконується вирок або інший судовий акт (статті 313–315 КК РФ).

А. П. Кузнецов, виходячи із законодавчо встановленої структури Кримінального кодексу РФ, злочини проти правосуддя запропонував класифікувати також за трьома групами, однак, виходячи з об'єкта злочинного посягання:

1. Злочини, які посягають на авторитет судової влади (статті 297, 298 КК РФ).

2. Злочини, які посягають на діяльність зі здійснення завдань правосуддя (статті 299, 300, 304–306, 309, 312–316 КК РФ).

3. Злочини, які посягають на встановлений порядок судочинства⁶ (статті 294–296, 301–303, 307, 308, 310, 311 КК РФ).

С. А. Кузьмін вважає, що при аналізі складів злочинів, відповідальність за які передбачена розділом XVIII КК України, їх необхідно поділяти на такі дві самостійні групи: 1) злочини проти правосуддя, що

¹ Див.: Рашковская Ш. С. Общая характеристика преступлений против правосудия / Ш. С. Рашковская // Курс советского уголовного права / под ред. А. А. Пионтковского, П. С. Ромашкина, В. М. Чхиквадзе. – М., 1971. – Т. VI. – С. 99.

² Див.: Уголовное право. Часть Особенная / под ред. И. Я. Козаченко, З. А. Незнамовой. – М., 1997. – С. 619–620; Здравомыслов Б. В. Преступления против правосудия / Б. В. Здравомыслов // Уголовное право России. Особенная часть. – М., 1996. – С. 436–437; Ветров Н. И. Уголовное право. Особенная часть : учеб. для вузов / Н. И. Ветров. – М., 2000. – С. 410–411.

³ Уголовное право. Особенная часть / под ред. Н. А. Беляева, Д. П. Водяникова, В. В. Орехова. – СПб., 1995. – Ч. 2. – С. 47.

⁴ Уголовное право России. Особенная часть / под ред. А. И. Рарога. – М., 1996. – С. 376.

⁵ Уголовное право. Особенная часть : учебник / под ред. В. Н. Петрашева. – М. : Приор, 1999. – С. 493.

⁶ Кузнецов А. П. Преступления против правосудия: понятие, система, общая характеристика [Электронный ресурс] / А. П. Кузнецов. – Режим доступа: <http://www.alldocs.ru/zakons/index.php?from=11001>

вчинені службовими особами — представниками органів влади;
2) злочини проти правосуддя, вчинені іншими особами¹.

В. В. Мульченко виділяє п'ять груп злочинів проти правосуддя, які посягають на: відносини, що забезпечують реалізацію конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду; особисту безпеку учасників судочинства; можливість отримання достовірних доказів і правдивих висновків по справі; своєчасне припинення і розкриття злочинів; виконання вироків, ухвал, постанов і призначеного покарання².

У перших підручниках з кримінології класифікація злочинів збігалася з класифікацією їх в Особливій частині кримінального права. Подальший розвиток кримінологічної науки засвідчив недостатність такого підходу до вирішення кримінологічних завдань. Класифікації злочинів, запозичених із кримінального права, не можуть задовольнити кримінологію, яка розглядає злочинність у соціально-правовому аспекті. Класифікації злочинів за ступенем їх суспільної небезпеки, об'єктом посягань, хоча і містять значну кримінологічну інформацію, не дозволяють глибше пізнати причини вчинення злочинів, мотивацію поведінки, особливості особи злочинця, ситуації вчинення злочину і т. ін. Утім та обставина, що кримінологічні класифікації і типології не збігаються із кримінально-правовими, не виключають можливості використання кримінально-правових ознак, оскільки правову сторону злочинності визначає все-таки кримінальний закон. Кримінально-правові класифікації — це підгрунття, точка відліку для кримінологічних типологій та класифікацій, які мають забезпечити потреби запобіжної діяльності. З огляду на таке ми не можемо погодитися з висловленою в літературі думкою, що класифікації, які містяться у Кримінальному кодексі, для вивчення причин злочинності взагалі нічого не дають, оскільки не ураховують (не охоплюють) обставини, фактори, ознаки, які належали б до причин злочинності³.

Передумовою успішного кримінологічного аналізу злочинів, як уже зазначалося, є їх класифікація за певними критеріями. Це дає можли-

¹ Кузьмін С. А. Іноземець як спеціальний суб'єкт злочинів проти правосуддя / С. Кузьмін // Вісн. прокуратури. – 2009. – № 5. – С. 61.

² Мульченко В. В. Система преступлений против правосудия в новом Уголовном кодексе Украины / В. В. Мульченко // Новый Кримінальний кодекс України. Питання застосування і вивчення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. [Харків] 25–26 жовтня 2011 р. / редкол.: В. В. Сташис (голов. ред.) та ін. – К. ; Х. : Юрінком Інтер, 2002. – С. 207–209.

³ Див.: Скоморохов Р. В. К вопросу об основании криминалогической классификации / Р. В. Скоморохов // Государство и право. – 2010. – № 4. – С. 39–47.

вість розглянути їх у групах, об'єднаних за спорідненими ознаками. Важливість класифікації злочинів у кримінології визначається передусім необхідністю розроблення ефективних заходів протидії та запобігання злочинним посяганням. Вона допомагає виявляти закономірності, співвідносити між собою розрізнені групи та види злочинів, визначити їх місце у загальній структурі злочинності¹.

Однак наведені класифікації (більшою чи меншою мірою) мають ряд недоліків. Обумовлюються вони насамперед недотриманням єдності підстав класифікації, а також тим, що безпосередній об'єкт злочинного посягання, як критерій класифікації, у дійсності підміняється іншим.

Установлення співвідношення кримінологічної і кримінально-правової класифікації та їх критеріїв було і залишається основним питанням цієї проблеми.

У основі кримінально-правової класифікації злочинів у Загальній частині Кримінального кодексу України лежать суспільна небезпека діяння, ступінь тяжкості, а в Особливій — об'єкт злочинного посягання, тобто певна група суспільних відносин². Виходячи із цих критеріїв, злочини поділяються на певні групи. Чинний Кримінальний кодекс України (ст. 12) передбачає класифікацію кримінально караних діянь за ступенем тяжкості, відповідно до якого злочини поділяються на: злочини невеликої тяжкості; злочини середньої тяжкості; тяжкі злочини; особливо тяжкі злочини.

Зміст цієї норми дає підстави для однозначного висновку, що законодавець в основу такої класифікації поклав матеріальний критерій, що відображає внутрішню соціальну сутність злочинів — ступінь їх тяжкості і, як наслідок, небезпечності для суспільних відносин, що охороняються кримінальним законом. Ступінь суспільної небезпечності як ознака тяжкості злочину складається із сукупності його об'єктивних та суб'єктивних ознак: важливості об'єкта, характеру діяння, способів його вчинення, тяжкості наслідків, форм і видів вини, мотивів і мети тощо. Однак поряд із матеріальним критерієм законодавець у ст. 12 КК України передбачив і формальний — певний вид і розмір покарання. Саме через це класифікація злочинів за ступенем тяжкості є суттєвою, універсальною, такою, що визначає зміст і структуру інститутів кримінального права.

¹ Див.: Алтухов С. А. Преступления сотрудников милиции / С. А. Алтухов. – СПб., 2001. – С. 16; Кримінологія / под ред. В. Н. Кудрявцева, В. Е. Эминова. – М., 2002. – С. 308.

² Див.: Кривоченко Л. Н. Классификация преступлений / Л. Н. Кривоченко. – Харьков, 1983.

Для класифікації злочинів за ступенем тяжкості у Кримінальному кодексі України визначено такі категорії: злочином невеликої тяжкості є злочин, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше двох років, або інше, більш м'яке покарання; злочином середньої тяжкості є злочин, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше п'яти років; тяжким є злочин, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк не більше десяти років; особливо тяжким злочином є злочин, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк понад десять років або довічного позбавлення волі. Разом з тим майже у всіх складах злочинів передбачено альтернативні санкції. Тому, виходячи із максимального розміру санкції, класифікацію досліджуваних складів злочинів нами проведено за запропонованими законодавцем ознаками.

Усього у 30 статтях, які містяться у розділі XVIII «Злочини проти правосуддя», КК України, передбачено 56 складів злочинів.

До злочинів невеликої тяжкості (усього 19 складів, або 34 %) належать такі, що передбачені: ч. 1 ст. 371, ч. 1 ст. 374, ч. 1 ст. 376, ч. 1 ст. 381, ч. 1 ст. 382, ч. 1 ст. 383, ч. 1 ст. 384, ч. 1 ст. 385, ч. 1 ст. 386, ч. 1, ч. 2 ст. 387, ч. 1 ст. 388, ч. 1, ч. 2 ст. 389, ч. 1 ст. 390, ст. 394, ст. 395, ч. 1, ч. 2 ст. 397 КК України. До злочинів середньої тяжкості (усього 21 склад, або 37,5 %) належать такі, що передбачені: ч. 2 ст. 371, ч. 1 ст. 372, ч. 1 ст. 373, ч. 1 ст. 375, ч. 1 ст. 377, ч. 1 ст. 378, ст. 380, ч. 2 ст. 381, ч. 2 ст. 382, ч. 2 ст. 383, ч. 2 ст. 384, ч. 2 ст. 388, ч. 1, ч. 3 ст. 390, ст. 391, ч. 1 ст. 393, ч. 1 ст. 396, ч. 1, ч. 2 ст. 398, ч. 1 ст. 399 КК України. До тяжких (усього 10 складів, або 17,8 %) належать злочини, відповідальність за які передбачена ч. 3 ст. 371, ч. 2 ст. 372, ч. 2 ст. 373, ч. 2 ст. 374, ч. 2 ст. 375, ч. 2 ст. 377, ч. 3 ст. 382, ст. 392, ч. 2 ст. 393, ч. 2 ст. 399 КК України. Особливо тяжкими злочинами проти правосуддя (усього 6 складів, або 10,7 %) законодавець визначив злочини, відповідальність за які встановлена ч. 3 ст. 377, ч. 2 ст. 378, ст. 379, ч. 3 ст. 398, ч. 3 ст. 399, ст. 400 КК України.

Наведена класифікація, на наш погляд, є достатньо інформативною і дозволяє дійти висновку, що злочини проти правосуддя, за чинним кримінальним законом, є переважно злочинами невеликої і середньої тяжкості. Їх питома вага у загальній кількості злочинів цієї категорії становить 71,5 %, а тяжких і особливо тяжких — 28,5 %. Зазначене є підставою для цілком ймовірного припущення, що при реформуванні кримінального закону злочини проти правосуддя невеликої тяжкості можуть бути віднесені до кримінальних проступків, за вчинення яких будуть застосовуватися не покарання, а стягнення.

Як уже зазначалося, домінуючою у наукових колах є класифікація злочинів проти правосуддя за окремими елементами їх складу. Така підстава класифікації дає можливість визначити основні напрями і об'єкти запобіжної діяльності. Під ними, зазвичай, розуміють об'єкт, яким охоплюється певне коло тотожних або однорідних суспільних відносин (цінностей, благ), що охороняються єдиним комплексом взаємопов'язаних кримінально-правових норм¹. Однак переважна більшість злочинів проти правосуддя є дво- або навіть поліоб'єктними² (ст. 377 КК), оскільки, окрім правосуддя, їх вчинення пов'язане з посяганням на життя, здоров'я, честь, гідність, безпеку, власність, недоторканність суб'єктів правосудницької діяльності. Це так звані видові (групові) об'єкти, які відображають ту чи іншу специфіку захисту інтересів правосуддя. Виокремлення видових об'єктів має суттєве значення для формування державної політики щодо охорони від злочинних посягань певних суспільних відносин у сфері правосуддя. Правильне встановлення видового об'єкта цих злочинів є також визначальним і для їх відокремлення від інших злочинів проти життя, здоров'я особи, проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян у сфері службової діяльності тощо³. І особливе значення така класифікація має для розроблення заходів протидії та запобігання злочинам проти правосуддя. Виходячи з їх видових об'єктів, усі злочини, передбачені у розділі XVIII «Злочини проти правосуддя», розподіляють на такі групи⁴.

1. Злочини, які посягають на конституційні засади діяльності органів досудового дізнання, слідства, прокуратури та суду. До них належать: завідомо незаконні затримання, привід, арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК); притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності (ст. 372 КК); примушування давати показання (ст. 373 КК); порушення права на захист (ст. 374 КК); постановлен-

¹ Див.: Тацій В. Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве / В. Я. Тацій. – Харьков: Вища школа, 1988. – С. 85.

² Див.: Осадчий В. І. Проблеми кримінально-правового захисту правоохоронної діяльності: монографія / В. І. Осадчий. – К.: НВТ «Правник»; НАВСУ, 1999. – С. 44.

³ Див.: Борисов В. І. Відповідність кримінального закону конституційним принципам здійснення правосуддя в Україні / В. І. Борисов // Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. / редкол.: В. І. Борисов та ін. – Х.: Право, 2009. – Вип. 18. – С. 4.

⁴ Див.: Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2010. – С. 506–507; Злочини проти правосуддя: навч. посіб. / за заг. ред. проф. В. І. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна. – Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. – С. 8–10.

ня суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови (ст. 375 КК); втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК); незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду; перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку (ст. 386 КК); втручання в діяльність захисника чи представника особи (ст. 397 КК).

2. Злочини, які посягають на життя, здоров'я, особисту безпеку, власність суддів та інших учасників судочинства. До цієї групи входять: посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя (ст. 379 КК); посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (ст. 400 КК); погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного (ст. 377 КК); погроза або насильство щодо захисника чи представника особи (ст. 398 КК); умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного (ст. 378 КК); умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи (ст. 399 КК).

3. Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують одержання достовірних доказів та істинних висновків у справі. Сюди слід включити завідомо неправдиве повідомлення про вчинення злочину (ст. 383 КК); завідомо неправдиве показання (ст. 384 КК); відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків (ст. 385 КК).

4. Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують своєчасне розкриття та припинення злочинних посягань. До цієї групи входять: невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист (ст. 380 КК); розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист (ст. 381 КК); розголошення даних досудового слідства або дізнання (ст. 387 КК); приховування злочину (ст. 396 КК).

5. Злочини, які посягають на відносини, що забезпечують належне виконання рішень, вироків, ухвал, постанов суду і призначеного покарання. Це невиконання судового рішення (ст. 382 КК); незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, або яке описане чи підлягає конфіскації (ст. 388 КК); ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК); ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК); злісна непокоря вимогам адміністрації виправної установи (ст. 391 КК); дії, що

дезорганізують роботу виправних установ (ст. 392 КК); втеча з місця позбавлення волі, або з-під варти (ст. 393 КК); втеча із спеціалізованого лікувального закладу (ст. 394 КК); порушення правил адміністративного нагляду (ст. 395 КК).

Така кримінально-правова класифікація, на нашу думку, найбільш придатна для визначення основних напрямів протидії і розробки спеціально-кримінологічних заходів запобігання злочинам проти правосуддя. Поділяючи такі погляди провідних вчених, разом з тим зазначаємо, що наша позиція обумовлюється тим правовим полем, яке на сьогодні виписано чинним Кримінальним кодексом України, а саме — наявністю зосереджених у спеціальній главі (XVIII) 30 статей. Про певну штучність об'єднання і подальшу недоцільність визначення окремих злочинів, як злочинів саме проти правосуддя, вже наводилося достатньо, на наш погляд, аргументів¹.

У контексті нашого дослідження злочинності у сфері правосуддя як соціального явища, ураховуючи, що для аналізу причин і умов вчинення конкретних посягань, а тим більше для розробки (і удосконалення наявних) заходів запобігання і протидії такі розбіжності не впливають, запропоновані правовою наукою видові об'єкти можуть бути прийнятні.

Мирошниченко С. Классификация преступлений против правосудия

Статья посвящена определению различных критериев классификации преступлений против правосудия и анализу их особенностей.

Ключевые слова: преступление, правосудие, виды преступлений.

Miroshnichenko S. Classification of crimes against justice

Article is devoted to definition of various criteria of classification of crimes against justice and to the analysis of their features.

Keywords: crime, justice, types of crimes.

---

¹ Преступления против правосудия как объект криминалистического исследования // Вестн. Акад. Ген. прокуратуры Рос. Федерации. – 2009. – № 3 (11). – С. 54–60.